

თეატრი

№ 40

საყოველ-კვირბა სალიტერატურო და სასხატურო გაზეთი.

№ 40

5 ლინოზონი

გაქონიყვა ყოველ კვირაობით

1886 წელსა.

ფასი გაზეთი „თეატრი“-სა ერთს წლით... 5 მან. X სსსკეარ წლით ... 3 მან. სხვა ვადით ხელის მოწერა არ მიიღება.

ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში რედაქც. კასტრასაში ან წყნეთის ქუჩაზე. თბილისში ბ-ნი ბესარიას კაფე-სტაბა.

ცალკე ნუმერი გაზეთი „თეატრი“-სა ღირს 15 კაპ.

ასევე: თბილისში: ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში, შვერდოვის სააგენტო კონტორაში, ალიხანოვის პაპი-რაზის მაღაზიაში, ხიდის ყურთან. ქუთაისში: ქილაძეთ წიგნის მაღაზიაში და ბათუმში პარიკმახერ არსენასთან.

გამოგზავნილი სტატიები, კორექტივები, ლექსები და სხვა წერილი წერილები თუ რედაქციამ საჭიროდ დაინახა შესწორდებიან.

რედაქცია უპირჩილესად სთხოვს ბ-ნი წერილების ავტორთ სტატიები გარჩევით აყენენ დაწერილი.

გამოგზავნილი ხელთ-ნაწერები რედაქციაში ინახება მხოლოდ ერთს თვეს. სტატიების უკან გაგზავნას რედაქციან არ კის-რულობს.

ყოველ წერილში აუცილებლად მოხსენებული უნდა იყოს ავტორის სახელი, გვარი და საცხოვრებელი ადგილი.

გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисъ. Въ редакцію газ. „ТЕАТРЪ“ Галлерей бив. Арцруни № 110.

პარტული თეატრი

კვირას 5 ღვინობისთვის

„ქართლი დრამატული საზოგადოების და სისაგან წარმოდგენილი იქნება არწრუთისეულ თეატრში:

I

ბედნიერი დღე

კომედია სამს მოქმედებად, ოსტროვსკისა და სოლოპოვისა.

II

ზინბაზი

კომედია ერთს მოქმედებად, ა. ცაგარდისა.

III

დივერტისმენტი

ლექსებისა და სცენების კითხვა. მოთამაშისა: ქქ. გაზუნია, საფ-საშვიძის, ჩეკქე-

ზიშვილისა, მელიქოვისა; ბბ. საშვიძე, აწურელი, ალექსე-სე-მესხიანი, გუნია და სსს. დასაწყისი სწორეთ 7 1/2 საათზე.

ქართული თეატრი

წარსულს კვირას ქართ. დრამ. საზოგადოების დასისაგან წარმოდგენილი იყო ავ. ცაგარელის 3 მოქმედებიანი კომედია—ფარსი სასუნა და მეოთხე მოქმედება—დრამიდამ ფამარ ბატონიშვილი, ბ-ნი კოტე ყიფიანის მონაწილეობით. ავ. ცაგარელი და მისი პიესები საკმაოდ ცნობილია ჩვენს მწერლობაში და საზოგადოებაში. სასუნა არის უკანასკნელი პიესა, რომელშიაც ნათლად მოჩანს ყველა ნაკლი და ღირსება პატრიარქის დრამატურისა. როგორც კომედია, სასუნა სრული არ არის, ეს ავტორს ჩვენზე კარგათ უგრძნია და მაგიტიომაც კომედია-ფარსად მო-

უნათლავს თავისი თხზულება. როგორც წინეთ
 ესტქეთ სხანუმა უკანასკნელი ნაწარმოებია ბ-ნი ავ.
 ცაგარელისა და, ვგონებთ, შეცდომა არ იქნება ესტქეთ,
 რომ ამ პიესის შემდეგ შესაძლოა პატივცემული დრა-
 მატურული დაადგეს სულ ახალ გზას, ესე იგი, აგებუ-
 ლობა ფერი, კილო, დი მანერაც შეუცვალოს თავის
 აწანდელ დამომავალ ნაწარმოებთ. ეს მით უფრო
 საფიქრებელი აოის და მოსალოდნელიც, რომ ავ.
 ცაგარელმა სხანუმი თითქმის დასრულა პიესების ტიპი,
 იმიდთანა როგორც მაგალითად არის თვითონ სხანუმა,
 სხათხალა სუნდუკიანცისა და სხენი.

წარმოდგენამ ხატუცხოვრად ჩაიარა, განსაკუთრე-
 ბით კარგათ შეასრულეს თავიანთი როლები ნ. გა-
 ბუნია—ცაგარლისამ, მ. საფაროვ-აბაშიძისამ, ვ. აბა-
 შიძემ და კოტე ყიფიანმა. არ იყო ურიგო აგრეთვე
 ივ. ცაგარელი, ამ ახალგაზნად არტისტს, თუ შრომას
 არ დაიზარებს, თამამად შეუძლიან თავის ამბოლად
 აირჩიოს ბებერი რეზონიორის როლები. გაბედით და
 ალაგ-ალაგ ცადნითაც თამაშობდა თავის როლს ლ.
 ჩერქეზიშვილისა. მადლობის ღირსნი არიან აგრეთვე
 ვ. მელიქოვისა, ვ. მესხივე და მ. მძინაროვისა—ამათ
 წყალობით პიესის ანსამბლი, მომქედნი პირთ ურთ-
 ერთი თანხმობა, საუცხოვრთ მიდიოდა... კ. მაქ-
 სიმიდეს ხანდისხან გლეხური კილოსათვის რომ არ
 ელაატნა, ცუდს ვერაფერს ვიტყვით. მის თამაშობაზე.
 ხალხი საკმაოდ დაესწრო, მაგრამ საყურიდღებო ის
 არის, რომ ჩენი მალალ-წოდების საზოგადოების ქა-
 ჭანიც არ იყო თეატრში. რა მიზეზია? უფულობა?
 არა ვგონია...

ქართულ თეატრში დღეს წარმოდგენილი იქმნება
 ბედნიერ დღე სამ მოქმედებიანი კომედია სოლოვი-
 ივისა და ოანბაზი ვოდვეილი ავ. ცაგარელისა.
 ვალიკო—ია

ფელეტონი
ლემური სიმღერა
 შეთე და ნაიბი.

მზე ჩამავალი დაღესტნის
 მთებს სხივებს ანაცვალავდა,
 ჭჭროდა ნიაჟი და შორით
 მდინარე მოკვლავლავდა;
 დადოებისა ნაიბის
 ცოლი მის გადსტჭროდა,
 ხან ეღვეოდა მწარე ფიჭოს,
 ხან გულ-მოკვლავლავდა მღეროდა:

„გუშინ ძვან მოხდა მიწისა,
 მთებმა გუგუნი შეჭქნესო:
 ამბობენ, თურმე ხაიბი
 შესტაკება შეთესო!
 შებმა ჩემი აფთარი
 თუშის უშიშარ ღომსაო
 და დედა მიწა შეუძრავს
 მათს თავ-განწირულ ომსაო.
 შეუწიდან ორი ვაჟ-ვაჭი,
 შეჭხლია ფოლად ვაჟიო
 და აკრძნებულა მათ ჩსუბსკედ
 ომის აღმური მთაშიო.
 დღემდისაც ისმის ყოველ მსრფით
 მწარე გუგუნი მთებისო
 და მოსჩანს ელვად ზეტსკედ
 შუქი იმთის სმღებისო!..
 შეჩერდი, შეთეე შეჩერდი!
 გუბრალბობდეს ნაიბი!..
 ნუ ცხარობ შენცა, ნაიბო,
 დაწენარდი, გული დაიბი!..
 შეთე ღომსა ვაჟს, ნაიბო,
 ველში საომრად გასულსა!
 ავიყვანს, ვლდეზე მიგახლის,
 დაგალეკინებს წამს სულსა!
 შეთეე! ვეფხვსა ვაჟს ნაიბიც,
 გულ-გახელებულს, ოგე-სმალსა!
 ისეგუბეს, ხანჯალს მეკრდში გკრავს,
 კერც თვალს მოასწრებ, კერც სმალსა!..
 ცახელი.

პრიტიკა და გიგლიოგრაფია.

წერილი რედაქტორთან

მ. ხ. ბ. რედაქტორო! გიტყვებით, — ჩემი აწინ-
 დელი მდგომარეობა აუტანელია: ჟამთა-ვითარებამ
 მე მომწვეტა იმ წრეს, იმ ნიადაგს, რომლის მუშა-
 კადაც მე სიყმაწვილით ვამზადებდი ჩემს თავს. საყვე-
 დურს და ვისი ბრალიას გამოკვლევას ეხლა ვერ
 შეუდგებით. ფაქტი ფაქტად რჩება და ყველასათვის
 ცხადია, რომ მე დღეს იაბულგბული ვარ სხვა წრე-
 ში და სხვა ნიადაგზედ ვიმუშავო. მაშასადამე, ეს
 ისარიც უცხო ბანაკილამ უნდა მეტყუორცნა ჩემი მე-
 ტოქესათვის, მაგრამ განსხვავებული შემთხვევა მაი-
 ბულებს ერთს წამს შემიხიზნოთ. საკამათო საგანად

მე და ჩემს მოწინააღმდეგეთ, როგორც მოგეხსენებათ, გაგვიხდა უკედავი შოთას ქმნილების ერთი ალაგი. რუსული გაზეთის მკითხველებისათვის არც იმდენად საინტერესოა ეს საგანი, არც მოსახლენებელია ამ საგანზედ ბრძოლა იმ განსხვავებული იარაღით, რომელიც მე და ჩემს მეტოქეთ ზელოთ გვაპირია და, ლეთის წინიშე, კიდევ მეთაკილება, რომ ჩვენი სისულელე ამანზედ მეტად უსუხოთ შევატყობინო. ამისათვის განმეორებით გთხოვთ ყოველივე გრძნობა და ანგარიში ჩემდამი დასძლიოთ და ნება მიბოძოთ თქვენი პატივცემული გაზეთის საშუალებით გამოველაპარაკო ჩემს უტნობს, მაგრამ მეტად ქინჯულიანს და თავხელი სიამაყით თავგამოდებულს მეტოქეს ისევე და ისევე შოთას «ხელობის» გამო. პირობას ესდებ მთელი მკითხველი საზოგადოების წინაშე, რომ ამის მეტად არ შევაწუხოთ ჩემი წერილებით.

ჩემის ფიქრით, ვაჟ-კაცი მარტო ის არ არის, ვინც თავის მეტოქეზე გაიმარჯვებს; არა ნაკლები ვაჟ-კაცი არც ის არის, მეტოქეს გავეცლება და თავს სამარცხენოდამარცხებისაგან დაიხსნის ამაზედ თვით შოთა შემოწმება: «საცა არა სჯობ, გაცლა სჯობს კაცისა მამაცისაგან!» ეხლანდელებს სჩანს, როგორც სხვაფორივეც, ისე ამ შემთხვევაშიაც ჩვენის დიდებულის პოეტის მცნება და გვეწყება. იმ წერილის შემდეგ, რომელიც მე «ჩოგოე ობოზრენიაში» ვუძღვენი ბ. ან. ფურცელაძის კრიტიკულს სიბრძნეს და მისი მეტოქის არა ნაკლებ ღრმა მოსახრებას, მგონია, უკეთესს ვერას მოისარებდნენ, რომ ენა მოეცნით და ჩაჩუმებულიყვნენ. როდესაც ვსწერდი, მაშინაც ვგრძნობდი და ეხლაც ვაღიარებ, რომ მე ან. ფურცელაძეს და მის მოწინააღმდეგეს შეაკრად მოვეყარი, მაგრამ განა ამისათვის გამამტყუნებს ვინმე? ყოველს კაცს აქვს ის წმიდა წმიდათა, რომლის შემბლაღესაც ის გულგრილად ვერ მოექცევა. თვით ქრისტემ ჯოხით გამოარეკა იერუსალიმის ტაძრის ეზოდან ზარაფნი და მეტრედენი. არიან იმისთანა სქელ ტყავში გახვეული ვაჟ-ბატონებიც, რომელზედაც ცხელი მათრახიც არ მოქმედობს, თორემ დარბაისლური მსჯელობით და ხმელი ლოგიკით ხომ სულ ვერას გააწყობ. დასამტკიცებლად ამისა გთხოვთ გალიკითხვით «თეატრის» პირველი წერილი მე 37-ში, რომელიც მე გუშინ გავიცანი. ჩემს წერილში არც ავტორის ვინაობა მქონდა მოხსენებული, არც გაზეთის სახელი და მე ძრიელ მივიჩნის, რომ ეს ვილაც

ვაჟ-ბატონი „მეობით“ მელაპარაკება და თავი კი სირაქლემასავით ქვიშაში წაუყვია. მე შემძლიან ამ ბატონს იგივე ეუთხრა, რაც სპილომ ბუზს. ერთის სიტყვით, არ ვიცი ვინ ბრძანდება ესე ამაყად ბრძოლის ველზედ გამოსული ბაღბის ღეროს შეილდარით ხელში, მაგრამ უსუსურს ლოგიკაზედ, ყაფაზაში ჩასმულს მარტიასებურ ენაზედ და სხვ. კი ცხადად ეტყობა, რომ ვილაც თავ-გასული ბავშვი უნდა იყოს. აშნაირი გაწიწმატების და ქუთის დაბნევის მიზეზში მგონია იგივე უნდა იყოს, რამაც ერთხელ გააწიწმატა მოსკოვში ერთი ჯავახიშვილი, რომელსაც დავთ გურამიშვილი ესრე გვიხატავს:

„ჯავახიშვილს გამალექსეს, მოშაირეს ჩემებრ
 ცუდსა,
 პირად ხმელსა, ულაზათოს, ვით ნუჭირან კუნ-
 ძსა მრუდსა.
 რაც მე უთხარ, მას მოედვის ვით ნარ-ცეცხლი
 უქან კუდსა.
 ზოგჯერ ისრე იმწეიტინის-კოტით ძირს დასცემ-
 დის ქუდსა!“

ავტორი იქილამ იწყობს, რომ ჩემს „თეატრის“ თანამშრომლობაზედ ზელოს აღებას თავის მკითხველებს არა ჩემ სასარგებლოდ უთარგმნის. მე «თეატრს» თავი დავენებ მას შემდეგ, რაც მისმა რედაქტორმა დროებით სხვას ვაზდაცა და მასში დაიბუღეს რაღაც კოლომბა და კრახანებმა. თუ მე ვსტყუოდე, დამისაწლონ როდის მივმართე და „თეატრის“ ახალმა გამგებლებმა დაიწყეს ჩემი ნაწერე? მადლობა დმერთს, რომ ჩემი თავდანება საკეთალო ყოფილა „თეატრისათვის“ რადგანაც მის მკითხველებს „ფურცარსავით უყრიათ,“ ჩემ შემდეგ. შეიძლება, ზ. ქიქინაძე რომ თანამშრომლად მიიწვიონ; მაშინ „თეატრის“ მკითხველი ქინჯველასავით დაედენენ, მაგრამ, თუ არ ვეპოისხავთ, ამის პასუხად აი რას მოგახსენებთ. საპოლიტიკო მეცნიერების (ამისთან მეცნიერებაც ვახლავსთ, „თეატრის“ ახალ ბურჯო!) ერთი ქეშმარიტება ამბობს: ყველა ხალხი იმ მწერლობის ღირსია. რომელიც მას ჰყავს. ეს ქეშმარიტება შეიძლება პირდაპირ ლიტერატურაზედ გადმოვიტანოთ და ასრე ეთქვათ: ყოველი საზოგადოება იმ ლიტერატორების ღირსია, რომელნიც მას ჰყავს! მერწმუნეთ, რომ ექტორ ჭიუკო მიკლუხა— მაკლას ახალ სამულობელოს მცხოვრებთათვის მთლად გაუგებელი და უფარგისი მწერალი იქნებოდა.

Sapienti sat!

ჩემი მეტოქე ლიტერატურულ უსინდისობასაც მწამობს: თურმე ნუ იტყვით, მე მისი სიტყვები განძრან

გადამი ხვაფერებია! ქართველმა ლიტერატორმა, რომ რუსთველი ვერ გაიგოს, ადვილად შესაძლებელია, მაგრამ იმას კი ვერას გზით ვერ მოვიფიქრებდი, თუ ჩვენში იმისთანა „ლიტერატორებიც“ გამოჩნდებოდნენ, რომელთაც თავიანთივე ნაჯღაზნი არ ესმოდეთ. აი რას ბრძანებდა ეს ვაჟ-ბატონი «თეატრის» მე 34 ნომერში: «რუსთველს ვერ გაუძლია დაფარვა და გამოუცხადებია მის გულში მწვევად შეჩვეული გრძობა-სიყვარული თამარისადმი, — მაგრამ თითონვე შემკრთალა, ცდილა სიტყვის გადაკრასა და ამით გაუმართლებია თავი, რომ ქე სჯღაზნით მოჰაიბემ... და სხვ. სწორედ ესრე არ გარდავეცი რუსულ გაზეთში ეს აზრი? თუ თქვენ, ჩემო «ნაგეზნაზიელო» მარტიავ, რუსულში იქამდე სუსტი ბრძანდებით, რომ წაკითხული არ გაგეგებათ, მარტო თქვენს ჭკუას და ცოდნას რად ენდეთ, რომ ესრე ცხვირი არ წაგეკრათ?»

რაც შეეხება რუსთველის «ხელობას», ამაზედ აი რას მიპასუხებს ჩვენი ლიტერატურული სირაქლემა: «თუ ხელობა პირველ სტრიქონში ჭკუილამ შეშლას ნიშნავს, როგორ მოხდა, რომ სწორეთ მეორე სტრიქონში ამავე სიტყვას ხმარობს რუსთველი და სწორედ «ჭკუილამ შეშლის» «მნიშვნელობით?» სწორედ ეგრე გახლავთ, მაგრამ რა მომაკვლინებელი ცოდვა ჩაუდენია რუსთველს ენის, ლოგიკის, ანუ რითმის მუზიკალური კანონების წინააღმდეგი. პირველ სტრიქონში სახელი არსებითია ეს სიტყვა, მეორე სტრიქონში ზმნა და ისრეა შეცეცილი, რომ თქვენისთანა ლიტერატორებს მთლად ჭკუის თაროები გადმოუნგრია. წარჩინებული პოეტები რითმის კეთილხმოვანობისათვის არამც თუ ამისთანას სჩადიან, ენის მტკიცე კანონებსაც კი არღვევენ სოლმე. *Licentia poetica* მათთვის არის მოგონილი და მე და თქვენისთანა მამაკვდაენი მითი ვერ ისარგებლებენ. როგორც იურიდიული კანონების, ისრე კლასიკური მწერლების ასახსნელად (толкование) კაცის გონებას შრავალგვარი იარაღი მოუგონია. ვისაც თქვენსავით მარტო ერთი იარაღი უპყრია ხელში და იმასაც ვერ ხმარობს, ის იმ იმერელს მაგონებს, რომელმაც ნალი იბოვა და დაიძახა: ღმერთო, ქვეყანაზედ სარკინეთი ვასწყვიტეო! ლეთის წინაშე, მრცხვენთან ამ საგანზედ ბაასის გაგრძელება და რომ თავი აღარ შეგაწყინოთ, ერთს წინადადებას მივსცემ ჩემს მოწინააღმდეგეს, რომელზედაც უარს ვერ გაჰმედავს. მი-

ემართავ ბბ. იღ. გ—ქეს ჭკვჭკვამეს, აჯაგბ რ—ქეს წერეთელს, დ. ი—ქეს ვიფიანს, კირ. ბეკ—ქეს ღორთქიფანსიქეს და აჯ. ს—ქეს გოგებაშვილს ჩემი აზრი რუსთველის საკამათო საგნად მამხლარ სიტყვებზედ გაარჩიონ და თუ სამი მათგანიც იტყვის, რომ რუსთველის სიტყვები ჩემა მოწინააღმდეგეთ ჩემზედ უკეთესად ესმისთ,—საქვეყნოდ პირთბასა კსდებ: ჩემს სიტყვასლემი არც რუსულს და არც ქართულ მწერლობაში აღარ გაკერიო!

«თეატრის» რაინდი სწორედ რაინდულად იტყევა და ჩემი მთლად განადგურება არ მოუწადინია. ის მირჩევს რომელსამე გამოცდილ ლიტერატორს მიემართო, იმის მოცემულს რამდენიმე კითხვასზედ პასუხი დავაწერინო და დილით უმომზედ ვიზებირო ხოლმე. ავასრულე თქვენი რჩევა.

თქვენი კითხვები:

1) «რას ჰქვიან ლიტერატურული კეთილ-სინიდი-სინაობა?»

ა) პასუხი: იმას, რაც თქვენთვის ყოველთვის «ორქობნელი» ყოფილა და სამუდამოდ ბნელად დარჩება.

2) «როდესაც მთვარე შეიმლება და ავადმყოფს ბოდვის სიყვარული (ლახათ ამისთანა ქართულს!) მოსდის, უნდა ილიტერატოროს, თუ საშინაო ხალათი ჩაიცვას და თავზედ ცივი წყალი ისხას?»

ბ) პასუხი: უეჭველად თავზედ ცივი წყალი უნდა ისხას. მაგრამ რადგანაც მთვარის შეშლა ორ დღეს მეტს არ გასტანს იმას მარტო თვეში ორ დღეს მოუწდება კალამზედ ხელის ალება. მაშ იმან როდის-ღა უნდა ილიტერატოროს, ეინც ყოველთვის თავზედ წყალ სახსმელია და ორმოც წელაწადს მიტანებული ბეშვად ითვლება საზოგადოებაში?

3) «როდესაც კაცმა ნამდვილად არ იცის საგანი, უნდა მორიდებით წარმოსთქვას თავისი აზრი მასზედ და ეჭვიც არ დამალოს, თუ თამამად წამიძახოს, ჩემი აზრი ეს და ეს არის და ყველანი დამეთანხმენითო; ერთის სიტყვით, შესაფერის სიფრთხილით უნდა ილაპარაკოს, თუ აღამიანის სახე ედოს და ეითა ჯორი უცილობლობდეს კი?» (!!) (კოდელო ნინო, შენ გაიგე! (აფსუს, რომ თქვენ ნაფიც მახველთა სასამართლოს თავმჯდომარე არა ბრძანდებით, რადგანაც ასე მშვენიერად გცოდნიათ კითხვების დადგენა! მაგრამ მაინც მოგახსენებ პასუხს.)

გ) პასუხი: ჩემი არ გითხრა, გული რით დაგწვია!

დავით სოსელიანი.

არ. გვ. 461.

(დანის მარში. საყვირის ხმა მოისმის. შემოდინ ხელმწიფე, დედოფალი, პოლონიუსი, ოფელია, როზენკრანცი; გილდენსტერნი და სვანბი.)

ხელმწიფე.

როგორ იმყოფები, საყვარელო ძმის-წული ჩვენო?

ჰამლეტი.

ძალის კარგად განსლავართ. ვიგებები ჭამელონის საზრდოთი—განსლებით ჰერს იმედებით შეზავებულს; ამ საჭმლით თქვენ ვარებებს ვერ დასუჭებთ.

ხელმწიფე.

შენი ზისუხი ვერ გავიგე, ჰამლეტო. ეგ სიტყვები მე არ შეგუთვინის.

ჰამლეტი.

ესლად აღარც მე შეგუთვინის.— (პოლონიუსს.) შენ, მგონია, მითხარი, რომ უნივერსიტეტში ყოფნის დროს სტენსზე გითამაშნია?

პოლონიუსი.

დაიღ, ხელმწიფის-შვილო, მითამაშნია და კარგი აქტორის სახელიც მქონდა გავარდნილი.

ჰამლეტი.

რას თამაშობდი?

პოლონიუსი.

მე ვთამაშობდი იულიუს კეისარს და კანტიკალში მომკვლეს. მე მომკვლა ბრუტუსმა.

ჰამლეტი.

მაშ ის ბრუტუსი სწორედ ბრუტინი ეოფილა, რომ მაგისტანს ჩინებული ხბო დასავლავად გამოუმეტნია. აქტორები მზად არიან?

როზენკრანცი.

მზად განსლავან და თქვენს ბრძანებას-ღა ეღიან.

დედოფალი.

აქეთ მოდი, შვილო ჰამლეტო, ჩემს ახლო დაჯექ.

ჰამლეტი.

არა, დედა-ჩემო, აქ უფრო მიმზინავი ანდამატია.

პოლონიუსი.

(ხელმწიფეს.) ხომ ჰსედავთ!

ჰამლეტი.

(ოფელიას.) ნებას მიბოძებთ, რომ თქვენს კალთას ჰემს ამოგუფარო? (წამოწება ოფელიას ფერსთით.)

ოფელია.

ვერს, ხელმწიფის-შვილო.

ჰამლეტი.

მე ვამბობ, თავი თქვენს კალთაზედ დაეღო შეთქი.

ოფელია.

ეგ კი თქენი ნებაა.

ჰამლეტი.

თქვენ იქნება გგონათ, გულში ცუდი რამ განსრავსა მქონდეს?

ოფელია.

მე არა მგონია-არა.

ჰამლეტი.

რას კარგია, რომ კაცი ქალის მუხლებთან იყოს წამოწოლილი.

ოფელია.

რას მიზანსებთ, ხელმწიფის-შვილო?

ჰამლეტი.

არაფერს.

ოფელია.

თქვენ დღეს მსიარულად ბრძანდებით.

ჰამლეტი.

ვინა? მე?

ოფელია.

დაიღ, თქვენ.

ჰამლეტი.

არა თუ? მე ხომ თქენი მასხარა ვარ, და ან კანმა სხვა რა გავკეთოს, თუ არ იმხიარულავს? აი ხომ ხე-

დავით, დედამსუხსნის სისხე რაგორ უცინის და მამასკეი კო ამ ორის საათის წინად მოკვდა.

ოფელია.

რას მიბრძანებთ? რატომ ორჯერ ორი თვე არ არის მის აქეთ.

ჰამლეტი.

იქნება მკვდენი ხანა? მამ კომპეა ჩინივას შვიი და ბნელი, მე კი ვარეუმი წამოსაბურავით მოვირთობი. დემეტო ჩემო, კაცი ორი თვეა—შეკვდარია და ვერ ვიდეუ არ გამოუგლოვიათ. მამ იმედა, სახელოვანი კაცის სსენება სასკვარ წელიწადისე გადანდილებს. მკვრამ თუ რამდენიმე კვლევისა არ ააშენა, იმის სახელსეც ისეთივე ბედი მოკვდის. როგორც ვოსის-ცხენს, რომელსეც ეს კვიტავია გამოთქმულია:

- „ვოსის-ცხენი
- „მოკვდა ჩენი,
- „სა-უიუნოდ მოსასხენა!“

(მოისმის საუვირის ხმა. უსიტეგოსანახავი.)
(შემოდან აქტორი და აქტრისა ხელმწიფის და დედოფლის ტანისამოსი, ერთმანეთს უაღურსებენ და ეხვევიან.)

(დედოფალი დაინოქებს და ერთგულებს შუბიციებს. ხელმწიფე ფესხედ წამოაუენებს და თავს იმის მხარხედ დასდებს. მერე დაწება ევაგილებით დაფენილს სკამხედ. დედოფალი ხელმწიფეს მიინარეს რომ დაინახავს. გავა. შემდეგ შემოვა ერთი აქტორი, მოსდას გვირგვინს. კმთხევა ამ გვირგვინს, მიინარე ხელმწიფეს უურში საწამდავს ხაწკუთებს და გადის. დედოფალი შემობრუნდება, ხახავს, რომ ხელმწიფე მკვდარია და მწუხარებას გამოაცხადებს. მომწამლავი და ორი-სამი კიდეე სხვა აქტორი შემობრუნდებიან და დედოფალთან ერთად ვითომ სტირიანს. ხელმწიფის გავი გააქეთ. მომწამლავი დედოფალს საჩუქრებს უძღვინს და ცოლად თხოულობს. დედოფალი ვერ უარხუდა სდგას, მკვრამ ბოლოს დათანხმდება. გადაინ.)

ოფელია.

ეს რას ნიშნავს, ხელმწიფის-შვიდო?

ჰამლეტი.

ეს ნიშნავს, რომ აქ რაღაც ბორბტებას დაფარული.

ოფელია.

უთუოდ ეს სახახავი წარმოდგენის შინაარსია.

(შემოდის პროლოგი.)

ჰამლეტი.

აი ეს ვაუ-ბატონი ვეალაფერს შეგატეობინებს; აქტორებს არაფრის დამალვა არ შეუძლიანთ, ვეალაფერი უნდა წამოაერანტადონ.

ოფელია.

მამ იმასეც აგვისხნის, თუ ეს სახახავი რას ნიშნავს.

ჰამლეტი.

აგვისხნის, როგორ არა. და თუ თქვენც უხევენთ თქვენს სახახავს, აუხსნელს არც იმას დასტოვებს. ოდღონდ თქვენ სახახავის ხეენება ხუ შეტრცხევათ და ახსნას კვ არ მოკრადება.

ოფელია.

არაფერს არა ჰგავს ხელმწიფის-შვიდო კვ დამარავი. ხება მიბოქეთ, წარმოდგენას უური დაუუგლო.

პროლოგი.

- „მოწიწებიან ვითხოვ მოთქმას
- „და ტარგედაის თქვენგან მოსქმას.“

ჰამლეტი.

ეს პროლოგია, თუ ბეჭდის ხედ-წარწერა?

ოფელია.

მართლაც რომ ძლიან მოკვდა.

ჰამლეტი.

როგორც ქალის სიყვარული.

(შემოდან აქტორი და აქტრისა ხელმწიფისა და დედოფლის ტანისამოსში.)

აქტორი—ხელმწიფე

ფეხოსის ეტლმა ოცდაათგზის შემოურა გასს ნუბტუნისა ზღვათ-სამეფოს და რგაღსა მიწას, თორმეტმა მოვარემ ოცდაათგზის გადმოგავყარს სხიენი, რომელნიც მიუღო შექს სხვა მნათობისას, — მას აქეთ რაც ჩვენ, ორთაე, ტრფობა გულის დაგვეყვარა და ჰემ მოვევით წმიდას უღელს ქორწინებისას.

აქტრისა — დედოფალი.

ნეტავ მკვდენგზის მოივლიდეს მზე და მოვარემ კიდეე, კიდრემდე მოკეპსობა ეს ტრფიანლება,

მაგრამ ვწუხვარ, რომ ამ ბოლოს დროს გულს ვაღიფარე სევდის ღრუბელი და დაჭკარე შენი მზვარსება! ეს ეტყის მიზანებს, თუძე ამ ეტყის ნუ შეუშინდება, რადგანაც ქალის ეტყე მოსდევს მხოლოდ სიყვარულს: ეს ორივე გრძობა ერთად არის დანახადები, ან ანარაობს, ან ძალს იჩენს რომის — ვადანარულს. ჩემს სიყვარულში ხომ დაწმუნდა აწ გული შენი და ვით შენდება სიყვარული, შიშიც მეზრდება, დიდ სიყვარულთან ეტყეც ხდება მსელ-მოსამძენი და შიშთან ერთად სიყვარულიც განძლიერდება.

აქტორი—ხელმწიფე.

ჰაი, სატრფოო, მალე უნდა გაუფიქრე შიშის გზას, მე დავუძღვრდი და აღარ მაქვს სხეულში ღონე. შენ აქ იცნობრება, ამ ქვეყანას შევნიერეს და მისს ვოვლის სულისთთვის საყვარელი, დადის ან-მქონე: იტყება შეხვედ მალე გადევ ჩემებრ ერთგულ ქმარს...

აქტრისა—ღედოფალი.

მაცას რას ამბობ, ნუ მაჩვენოს ღმერთმა სხვა ქმარი, ნუ გამოიტაროს ეგ დაღატი დაწველულებულს გულს; წვეულებაც ვაყო, თუ ოდესმე ციხილო მკვდარი და სხვა ქმარის შერთოთ ვაწო კიდევ შენს განწმედალ სულს!

ჰამლეტი.

ეს აზზინდაა, აზზინდა.

აქტრისა—ღედოფალი.

მეორედ ქალი სიყვარულით ვერ გათხოვდება, მიზეზად მხოლოდ ანგარიში მას უნდა ქონდეს! — ეგ ზირკელის ქმრის კვალად საკვდალს ხომ ეკვანება, რომ მის საწოლში სხვა მგონიდაეს და მეხვეოდეს.

აქტორი—ხელმწიფე.

მჯერას, რომ ესლა გულ-მართლად სთქვა შენი სურვილი, მაგრამ ვაიწყებთ სშირად ჩვენეე ჩვენგან განზრახულს, განზრახვა არის სსოგნისათვის მონა მონაილი, იშვის ძლიერი და დაჭკარგავს ბოლოს ძლიერს სულს, როგორც რომ ხეხედ მაგრად ებას ჯერ მკვანე სილი და მერე მწიფე მოსწედეს ხეს ანც-გი შერსეულს. მნელი ეს არის, სამწუხაროდ, რომ გვაიწყდება ის გადაგუნადოთ ჩვენსაე თავსა, რაცა გვამეს ვადად და რასაც ვაზრობთ, როცა გული აგვიდვლდება, მღელვარებისა შემდეგ იგი განჭქრება ჩქარად. ჭმუნვა და ღზინი მით იჩენენ თვის ძლიერებას, რომ თვისთან ერთად სზობენ მვისეე თავიანთ ნაყოფს,

როს ჭმუნვა ჭმუნვობს და როს ღზინი კლკვა შეებას, მცირედ მიზეზით შეიწვლიან გრძობას და სამეოფს. წუთის-სოფელი წუთისა და რად გვაივირდეს, რომ ბედთან ერთად სიყვარულსაც ფერი ენდება; რადგან ჯერ კიდევ საჭიროა, რომ ეს გამხილდეს, — ბედს მოსდევს ტრფობა, თუ ტრფობას ბედნიერება. დადგანს დამსობილს მეგობრები შემოეცლება შე-აღწეული იმეგობრებს მოსისხლე მტერსა, დღემდის ხომ ვხედავთ სიყვარული ბედს თავს ევლება და ქანებითა გულს მოეუგებ თუნდა მოელს ერსა. გაჭირებაში ვინც გამოსცდას ცრუ მეგობარსა, მტრად გადაიქცეის, — წელანც ვსთქვი და ვამბობ კვლავად: სურვილი ჩვენი და ბედი ერთს არ მოსდევს გზას, და სშირად ჩვენი განზრახული რჩება განზრახვად. აი ხომ ამბობ: „არ შევიართავ მეორე ქმარსა,“ მაგრამ ეგ აზრი განჭქრება, როს მისხაე საფლავად.

აქტრისა—ღედოფალი.

მიწამ ნუ მომცეს საზრდოება, ნურც ზეცამ სხივი, მომესძოს სრულად მოსვენება, სიამოვნება, განწირულებად შეშენვალის იმედი ტვაილი და სანურობილედ გადაიქცეის ქაქინიერება; დეე შემსრეს საუკუნოდ ზირხედ დიმილი, სიხარულის წილ ნამიხერგდეს გულს მწუნსარება, ნურც აქ, ნურც ზეცას გამინდდეს მწვაეი სსმილი, თუ რომ შენს შემდეგ განვიზრახო მე გათხოვება!

ჰამლეტი.

(ოფელიას.) ესლა ეს ფიცი რომ გასტყხოს?...-

აქტორი—ხელმწიფე.

კმარს ეგ ფიცი, სიყვარულე, დამტოვე მარტო! გულს დამიმძიდა და მცირედ მსურს ძილს მივსცე თავი, მსურს რომ მოსწყენს დღესა ამს თვლემით გავერთო.

აქტრისა—ღედოფალი.

ოჰ, მოისვენე, ღმერთმა ნუ ქმინას ჩვენ შორის ავი.

(ღადის.)

ჰამლეტი.

დედოფალო, როგორ მოგწონთ ეს წარმოდგენა?

ღედოფალი.

მეკვონება, დედოფალი მეტად მიმიე აღთქმას სდებს.

ჰამლეტი.

მართალია, მაგრამ თავის სიტყვას კი შესარულებს.

ხელმწიფე.

შენ უნდა იცოდე, ჰამლეტ, აზრი ამ წარმოდგენისა. საწყენი ხომ არა არის-რა?

ჰამლეტი.

არა, სრულიადან არა, კგენი ხუმრობენ და ხუმრობითვე სწამლავენ ერთმანეთს. საწყენი არა არის-რა.

ხელმწიფე.

რა ჰქვიან ამ წარმოდგენას?

ჰამლეტი.

თავების-მასე, დიად, დიად, მასე სხვა მნიშვნელობით. მაგისთანა მკვლელობა კენაში მომხდარა: გონსაგო მთავრის სასკლავა, ცოლს ჰქვიან ბანტიისტა. ესლავე ნახავთ ეგელაფერს,— მერტად ავსაყური საქმეა, მაგრამ რა გენაღვლებს! თქვენს დიდებულებასა და ჩვენ სინიდისი წმიდა გუჰეს და კბ პერ შეტრეხება. არა? ვისაც ნიორი უქსამია, ჰირიდ იმას დაეწვას.

(შემოდის მეორე აქტორი, ლ უ ც ი ა ნ უ ს ი.)

ამას ლუციანუსი ჰქვიან, მთავრის ძმისწულია.

ოფელია

თქვენ სწორედ ხაროს მაგეურობასა სწევთ, ხელმწიფის-სვილო.

ჰამლეტი.

მე შემოდლო თქვენსა და თქვენს საყვარელს შორის შესავლობის მაგეურობაც გამეწია, თუ ჰატარა სთამაშობებს ჩემს თვალ-წინ აათამაშებდით.

ოფელია.

თქვენ მწარედ მასკილობთ, ხელმწიფის-სვილო.

ჰამლეტი.

და თქვენც თუ გინდათ ეს მასკილი დამიხლუნგოთ, უკენსლად კერ გადამირჩებით.

ოფელია.

თან-და-თან უარესს ბრძანებთ.

ჰამლეტი.

დიად, როგორც თქვენ თან-და-თან უარესს ქმრებს ირთავთ.— დაიწეე, მკვლელო, ანუბე თავი მაგ შენი წყეულის სახის ჰრანსკვას და საქმეს შეუდეკ, აბა, ჰს! „ყორანი ჩხავის და მიკვიწეეს შურის-ძიებად.“

ლუციანუსი.

ფიქრი მაქვს შავი, წამლიც მსად და დროც საჩვენო, მკვლავიც მიჭრის და არც გარსა სჩანს ადამიანი... შემდგარო ღამის ბალახებით, ბედ-შავო წვენო, შენ, რაც ჰქვითის გრძიებით, სამგზის ხარ გესლიანი, გთხოვ მაგ ბუნების ძლიერებით ეს შეჩვენო და გამოსწირო მის სიცოცხლე ტვბილ, სვიანს

(მძინარეს ყურში საწამლავს ჩააწვეთებს.)

ჰამლეტი.

ბადში მოსწამლა იმის სასკლემწიფოს სკლეთ მოგდებისათვის; სასკლად ჰქვიან გონსავო. ეს ამავე ნამდვილია და ჩინებულის იტალიურის ენით არის დაწერილი. ესლავე ნახავთ, თუ მკვლელი როგორ მოიგებს გონსავოს ცოლის ტუფსა.

ოფელია.

სელმწიფე აბრძანდა.

ჰამლეტი.

რადან? მოჩვენებულმა ცენტლმა ხომ არ შეაშინა!

დედოფალი.

როგორა ბრძანდებით, ხელმწიფეო ჩემო?

პოლონიუსი.

შეჩერეთ წარმოდგენა, ჩქარა, ჩქარა.

ხელმწიფე.

სანათი მოიტანეთ და წავიდეთ აქედამ.

პოლონიუსი.

სანათი, სანათი, სანათი!

(გაღიან ყველანი გარდა ჰორაციოსი და ჰამლეტისა.)

ჰამლეტი.

დეე დაჭრილი ხარ-ირემი კენესით ვიდოდეს და თამაშობდეს ნუგრი უენსლად

ზოგს ძილი ერგო და ზოგი კი უნდა ფსიზლობდეს
ამ წუთი-სოფლის გასართობელად.

ახა ეს ლექსები, შუბლთან ბატის-ფრთების ფრია-
ლი და კარდები ატრელებულ ფუნსაცმელზედ საკმაო არ
არის, ატორების დასში ჩაკეწერო, თუ კი ჩემმა ქისამ
ჩემთან ერთად ფერი იცვალა?

ჰორაციო.

რატომ? ნახეარს წილზედ.

ჰამლეტი.

რადა, სრული კი არ შეკუთვნის?
ხომ ხედავ კარგად, მეგობარო, რომ ამ სამეფოს
ჟერ ჩანჩუქს ზეესის საყვირო
და შევედ დასვეს იმავე ზეესის საუფლისწულოს
კისა, თუ იცა? დიდუერა.... მსეცა.

ჰორაციო.

განა რითმს კი ვერ მოაწყობდით?

ჰამლეტი.

ოჰ, ჩემო კარგო ჰორაციო. იმ ანრდილის თითო
სიტყვა ათასი ოქრო ღირებულა. შენაშენ?

ჰორაციო.

ძალიან კარგად, ბატონო ჩემო.

ჰამლეტი.

როცა მოწამლვაზედ ლაზარაჟი დაიწეეს.....

ჰორაციო.

კარგად შეენიშნე უოკულისფერი.

ჰამლეტი.

აა! მობრძანდით, მესალამურენო, ცოტა მუსიკით
შეგაჭტოეთ.

რადგან თუ მეფეს კომედიას არ მოეწონა,
ეტყობა იგი არ იაძა, გუფს განეწონა.

(შემოდინ რ ო ზ ე ნ კ რ ა ნ ც ი და გ ი ლ დ ე ნ ს ტ ე რ ნ ი.)

ახა, ცოტა მუსიკა გაგვაგანეთ.

გილდენსტერნი.

ბატონო ჩემო, ნება მიბოძეთ ერთი სიტყვა მოგა-
სსენოთ.

ჰამლეტი.

ბატონი ბრძანდები, თუნდა მთელი ისტორიას მითხარ

გილდენსტერნი.

ხელმწიფე, ბატონო.....

ჰამლეტი.

რაო, რა მოუვიდა?

გილდენსტერნი.

ცალკე ოთახში წაბრძანდა და მეტის-მეტად უჭეი-
ფოდ შეიჭმნა.

ჰამლეტი.

ღვინის-სმისაგან?

გილდენსტერნი.

არა, ბატონო, ნალკვლას აქვალა.

ჰამლეტი.

მერე მაგდენი მიხედავ მაინც უნდა გქონდეთ,
რომ ექიმისათვის მიგემართნათ და არა ჩემთვის. თო-
რემ მე რომ ჩემებური წამალი დაეუნისნო, იქნება იმ
წამალმა უფრო დახანღვლიანოს.

გილდენსტერნი.

ბატონო ჩემო, სკობს დალაგებით ჰასუსი მიბრ-
ძანოთ და ჩემს თხოვნას გარე-გარე არ უაროთ.

ჰამლეტი.

აი მოვინაზურდი, ბრძანე.

გილდენსტერნი.

დელოფალი, დედა-თქვანი, დიდად შეწესებულა და
თქვენ განსლათ ჩემი თავი....

ჰამლეტი.

კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება.

გილდენსტერნი.

ხელმწიფის-შვილო, ეგ ზდილობა მოსატანა არ
გახლავთ. თუ გნებავთ, რიგინი ჰასუსი მიბოძოთ, შე-
გასრულებ დელოფლის ბრძანებას. თუ არა, მაშინ კი მო-
მიტყეეთ, უკან განსლებით და ეს აქნება ჩემდა მოხლო-
ბილის საქმის დასასრული.

ჰამლეტი.

მე არ შემიძლიან.

გილდენსტერნი.

რას არ შეგიძლიანთ, სელმწიფის-შვილო?

ჰამლეტი.

რეიანნი შასუსი მოგვით? მე გოხებით აუადა ვარ. მაგრამ რა შასუსის მოცემაც ვი შემიძლიან, თქვენთვის, ანუ თქვენის სიტუაციისაგან, დედაჩემისათვის მიმართეყვას. მას შირ-და-შირ საქმეს შეეუდგეთ. თქვენს სთქვით, რომ დედაჩემმა...

როზენკრანცი.

დედათქვენმა ბრძანა, რომ თქვენმა ქრეამ მეტად ააღლუა და განცვიფრებაში მოიყვანა.

ჰამლეტი.

რას საკვირველი შეილი ვუთხვილავ, რომ დედაჩემიც ვი განცვიფრებაში მოიყვანა! — მერე ეს რომ აღარ მითხარით, თუ რა მოჭყვა დედაჩემის ესეთს განცვიფრებას. — სთქვით.

როზენკრანცი.

დედოფალსა სურს, ვიდრე მოისვენებდეთ, თავიანთ ოთახში მოკვლანაწყოთ.

ჰამლეტი.

ჩვენ უნდა დავემორჩილებით, თუნდა ათეულებიც დედაჩემი იყოს. გაჭეთ ვიდრე რამე საქმე ჩემთან?

როზენკრანცი,

ბატონო ჩემო, თქვენ ერთსეულ გიუვარდით მე.

ჰამლეტი.

(თავის ხელეხ აჩვენებს.)

ვუიციან აი ამ მცარეველებს, ამ ქუდებს, რომ ვიდეგნ მიუყარან.

როზენკრანცი.

ჩემო სელმწიფე, რას არის მიზეზი თქვენის უჭეოფობისა? თუ მეგობარს მწუხარებას არ გაუმსკლეთ, მან თქვენზე ხელს შეუშლით თქვენის სენისაგან განთავისუფლებას.

ჰამლეტი.

მე სამსახურში ვარ ადგილს არ მაძლევენ.

როზენკრანცი.

ეგ რა მოსაფიქრებელია, რადგანაც თვით სელმწიფემა ბრძანა, რომ დანაში მისი შემკვიდრე თქვენს ბრძანდებით.

ჰამლეტი.

მართალია, მაგრამ სომ იცით, „შავლეს ტყავს გაბრობენ, სანამ...“ ეს ანდრეა ცოტა დაობებულია.

(შეზოდიან აქტორები და საღამურის-დაამკრელები.)

აი საღამურის-დამკრელებიც მოვიდენ. — ახა ერთი ეგ საღამური მახეუე. — (გილდენსტერსს.) მას თქვენთან წამოვიდე? რად მივლით გარს ისე, თითქო ნადირი ვიყო და მასში გაბმას მიზირობდეთ.

გილდენსტერნი.

ბატონო ჩემო, თუ ჩემი მოვალეობა მკანდაიერებს, ჩემი თქვენდამი სიყვარული თითქმის უზღველობასაც მხედევენ?

ჰამლეტი.

მე ვარაუდ ვერ გავიგე, რას სთქვია. ახა ეს საღამური დაუგარ.

გილდენსტერნი.

დაკვან არ ვიცი, სელმწიფის-შვილო.

ჰამლეტი.

რეგორც იყოს.

გილდენსტერნი.

გარწმუნებთ, რომ არ ვიცი.

ჰამლეტი.

გვიდრები, დაუგარ.

გილდენსტერნი.

ისიც არ ვიცი, ხელი რეგორც მოკვიდო.

ჰამლეტი.

ეს ისე ადვილია, რეგორც სინათლის თქმა. აი ამ თვლებზედ თითები ათამაშე, შირით სული ჩაჭებრე და ესეც საამოდ-სასმენელ სამუსიკო მხას გამოსცემს. აი სომ ხედავ, რეგორ უნდა მოჭვიდო ხელი.

გილდენსტერნი

არ შემიძლიან ეტ სანამოდ-სასმენი ხმა გამოვარდინო.
მე მავ სავქეში დახელოვნებული არ გასვლავართ.

ჰამლეტი.

ესლა სომ ჰხედავთ, როგორი უდიდისი და არად-
ჩასაგდები გგონივართ. თქვენ გინდათ, რომ მე თქვე-
ნი საყრავი ვიყო, ჩემი ხელში დასკურა ადვილად მივაჩ-
ნიათ; გინდათ ჩემს სიღუძელს გული ამოვარდინოთ
და ჩემის სულის სიმებს სითითად ხმა ამოვარდინოთ...
და ამ მდინე მუხიკის საყრავს ვი, რომელიც წყაროს
ჭამომხიისა, ამბობთ, ხმის ვერ ამოვარდინებთო. რო-
გორღ თქვენს გგონიათ, მე ამ ჰატარა საღამურზედ უფ-
რო ადვილი დასაყრავი ვიყო! მიწოდეთ მე, რა საყრავის
სახელიც გინდათ, მავრამ ესეც იცოდეთ, რომ შემი-
ძლიანთ გამწვანლოთ, რამდენიც გსურთ, და ჩემზედ და-
გვრას ვი ვერ მოახერხებთ.—

(შემოდის პოლონიუსი.)

შეიძლება შენი ნახვა.

პოლონიუსი.

ბატონო ჩემო, დედოფალს თქვენთან დახმარავი
სურს და სურს ესლავე.

ჰამლეტი.

ჰხედავთ ზეით იმ ღრუბელს, რა საშინლად ჰგავს
აქლემს?

პოლონიუსი.

წირვის მადლმა, ძალიან ჰგავს.

ჰამლეტი.

მე მგონია, ვერსნას ჰგავს.

პოლონიუსი.

ზურგი ვერსნისი ჰგავს სწორედ.

ჰამლეტი.

თუ უფრო ვეშინსა ჰგავს.

პოლონიუსი.

ხელ-გამოჭრილი ვეშინა.

ჰამლეტი.

ესლა მოვდივარ დედაჩემთან.—ღამის ამ ჩაცვებით
მართლა ჰგვიდამ შემშლან.—ესლა მოვდივარ.

პოლონიუსი.

მაშ გეტ მოვასხენებ.

(გადის პოლონიუსი.)

ჰამლეტი.

არ გაჭირდება ამისი თქმა: „ესლა მოვდივარ.“
გთხრეთ რომ ესლა ვი, მეტობრებო, მარტო დამტოვოთ.—
(გადიან როზენკრანცი, გილდენსტერნი, კორაციო
და სხვანი.)

აწ დადგა ღამის ბნელი უამი გრძეულთ საფერი,
ოდეს საფლავნი ჰირს იხსნიან და ვოფონეთიც
სნებს ამოხეთქს და მოაფენს დედამაწას.
ესლა შემიძლო, თბილსა სისხლსა დაწვანებოდი
და მომესდინა ისეთი რამ სავქე საზარო,
რომ თვით დღის ნათელს მისის ხალვით თრთოლდა
მოსკლადა.

ჩემად? წავიდე დედაჩემთან. ოჰ, გულო ჩემო,
შენსა ბუნებს ნუ დაჭარავ, ნუ მისცემ სებას,
ნერონის გრძობამ ამს მეუოდ ქვემ დაიბინდროს.
უნდა სასტიკი ვიყო, მავრამ არ ვი უწყვლო,
ენით მივმართო იარაღსა და არა ხელით,
დავაფარვირო გრძობა ჩემი მედგარსა სიტყვებს
და თუმი მუჭარა, სვეედური ვასმინო ბეჭი,
მავრამ მუჭარა იგი სავქით ვი არ შესრულდეს.

(გადის.)

სურათი III

(ოთახი იმავე სასახლეში)

(შემოდან ხელმწიფე, როზენკრანცი და გილდენს-
ტერნი.)

ხელმწიფე.

იმისი ქვეა მე არ მომწონს და საფრთხილად,
რომ მის სიგაყეს ვაძლეოთ ამდენს თაჯისუფლებას.
თქვენ მოემზადეთ მასთან ერთად ინგლისს წასვლისთვის
და მეც ესლავე გამოგზავნი ბრძანების ქაღალდს.
ჩვენი ქვეყნა ვერ აიტანს, რომ ისე ახლო
დასტრიალებდეს მას სიფათი, რაც მის სიგაყეს
ერთად მოჭეება და თან-და-თან უფრო შიშს გუბადებს.

გილდენსტერნი.

ჩვენ შეუდგებით სამზადისსა, ჩემო ხელმწიფე!
და სება დამრთეთ, მოვასხენოთ, რომ ეგე შიში
საკეთილოა და წმიდანა, რადგან თქვენ ზრუნავთ
მთელს ერზედ, რაიც თქვენით სცხრობობს, ის ერისთვის
სულდგმულაბს.

როზენკრანცი.

თვით უბრალო და კერძო კაციც მოკლე არის, ყოველის თავისის სულისა და სკეის ძლიერებით უბედურების წინააღმდეგ აღიჭურვოდეს და მით უმეტეს ვაღად სდგეს მას, ვის სიკეთეზედ მრავლის-უმრავლესთ დღე-გრძელობა დადგენილია. როდესაც მოდის მეფისათვის აღსასრულის დღე, მაშინ სიკვდილი მართლ იმას არ გამარობს მისევერძლად და თან ჩაითრევსა ვით მორვე, რაც მის ასლთა. ძეგა მზგაკვი მძალ მთაზედ დადგომულის ჩარხის, რომლის დიდროკან სოლებს თითქო ზედ აჭედიათ მრავალ-ათასი უმნიშვნელო, მცირე საგანი. როს იგი ჩარხი წაიჭრება, მაშინ ამათაც მოკლეთ ბოლო საშინელი. ოდეს სელმწიფე ამოიხარებს—ხალხს ეს ოხვრა კენესად ეჭრება.

ხელმწიფე.

გთხოვთ, რომ სამგზავროდ მოემზადოთ დაუყოვნებლივ. სჯობს ამ შიშს მალე გაუფაროთ ფესში ბორკილი და თავისუფლად უწინდებებს აღარ ვატაროთ.

როზენკრანცი და გილდენსტერნი.

მოსამზადებლად გახსლებით.

(გადიან როზენკრანცი და გილდენსტერნი. შემოდის პოლონიუსი.)

პოლონიუსი.

ჩემო ხელმწიფე,

ჭამდებო თვის დედის ოთახისკენ გახსლათ ესლად და თუ ინებებთ, მათ საუბრის მოსასმენელად, დავიძალება ფარდის უკან. მე თქვენ გარწმუნებთ, რომ დედოფალი არ დასტოვებს დაუტოქსავსა. თქვენ თითონ ბრძანეთ, თუ განსოვით და კარგადან ბრძანეთ,—

გარგი იქნება დედას გარდა სხვაც რომ დაესწროს— რადგან ბუნებით დედას შვილის მხარე უჭირავს— და ყური უგდოს ჩემად სითმე მათ ლაპარაკსო. მე გახსლებით თქვენთან, ვიდრე მოისვენებდეთ, და რასაცა ვცნობ, მოგასსენებთ, ჩემო ხელმწიფე.

ხელმწიფე.

დიდადა გამდლობ.—

(პოლონიუსი გადის.)

რასაწარი ცოდვა ვიტვიროთ.

მას ზეცის მიმართ ასდის კამლი და იქ ღაღადებს; იგია, რასაც უძველესი წყევლად ზგა წილად. კანის ცოდვა... მძის სიკვდილი... ლოცვას ვერ ვბედავთ თუმც სურვილი და ნების-ყოფა მისთვის მიამწიკვს,— ძლიერს განზრახვას მისპობს ცოდვა უძლიერესი და მზგავსად კაცის, რომელს ორი საჭმე ვაღად სძეკეს, უძრავად ვდგავარ და არ ვიცი, ჟერ რა დავიწყო. განა ამ წყევლს სელს მძის სისხლი ისე სჭლად სცხია, რომ ვერ გავზანოს მადლიანის ცის წვიამ იგი და თეთრ თოვლივით არ აჭეოვს? ან თუნდ ეს მადლი რად არ იგისრებს ცოდვიანის შესუბუჭებას?

მამ რა ძალა აქვს ლოცვას, თუე ორსვე ვერ შესძლებს: არ შეგვაფერებს იგი, ვიდრე შევცოდებთ რამე და ვერ მოითხოვს მოტყუებას შეცოდებისთვის. მამ ვილოცავ მე.—ცოდვა იგი წარსული არის, მაგრამ რა ლოცვა მოუხდება ჩემს შეცოდებას?

„მომიტეე მე საზიზღარი კაცის-ძველულობა!“ ეს არ იქნება, რადგან ესლად ვიდრე ვიფლობებო ყოველსავე მას, რისთვისაც ის ცოდვა ვაკისრე: ჩემს დიდებას, ჩემს გვირგვინს, ჩემს მუელღეს. ვინც სტკება ცოდვით, მიტყუებას ვით კლირსება? ამა წარმავლს და გარყვინლსა წუთის-სოფელსა ოჭროს-ვარაყით დაფერილსა ცოდვიანობას შეუძლიან, რომ უგუ-ავლოს მართლ-მსაჯულება

და ხშირად კანონს ვეიდულობენ ბოროტულად;— მაგრამ იქ, მალდა, სხვაფორი არის: იქ ცბიურებას არ აქვს ადგილი, იქ ვერა-რა დაითვარება; ჩვენც ხომ იქ უნდა გამოვცხადდეთ და ბოროტ საქმეთ ფარდა ავხადოთ, განმარცხვულნი გამოვამქვანოთ. მაშინ რაღა ვქმნა, ან რა ღონეს უნდა მივმართო? ვცალო, რა ძალუქს სინანულსა? და რა არ ძალუქს? მაგრამ რა ძალას გამოიხენს იგი იმისთვის, ვინც სინანულს ვერ ახერხებს, ვერ მისწლომია!

ვაიმე ბედგროულს! ვაი გულო, სიკვდილებო შავო! მახეს გაბმულო სულო ჩემო, სცდილობ თავ-დანხას და ამა ცდითა უფრო ებმი. ოჭ ანგლოზნო, სცადეთ, დამისხნათ! კერზნო მუხლნო, მოიდრიკებით და ფოლადისა მარღვებითა ნაქსოვო გულო, ჩვილის ყრმის გულსა მიემზგავსე ღმობიერებით. იქნება იუოს საშველი რამე?

(კოხნეში დაიჩოქებს და ლოცულობს. შემოდის ჰამლეტი.)

რუსული თეატრი

რუსულ ოპერებზე ხალხი ძრიელ ცოტა დაიარება. თუმცა წარმოდგენის მართვა ჯეროვნად არის დაყენებული. საუცხოვოდ თამაშობენ ტანჭკიზერს ერნანის, დემონს, მაგრამ ხალხი თეატრს მაინც არ წყალობს და არ დაიარება...

ზასუხის მავიერ ბ-ნი დავით სოსლანის წერილსე.

1) რადგან თქვენ, ბ-ნი დავით სოსლან გეთავიადებათ (?) გამოაშკარავით ქართულ მწერლობის სუფელბობა (!) რუსულ მწერლობაში და მკითხველ საზოგადოებაში.

2) რადგან ქართულ გაზეთა შორის „ივერიამ“ არ დაჰბეჭდა თქვენი წერილი, იშვიათი ნიმუში ზრდილობანი და ლიტერატურული პოლემიკისა და

3) რადგან ჩვენ ჩვეულებად და ზნეობად გვაქვს ყოველს მეტოქეს, თუნდაც თავნებდს, ის იარაღი მივსცეთ ხელში, რომელსაც ჩვენ თვითონვე ვხმარობთ, ამიტომ და მხოლოდ ამიტომ ადგილს ვაძლევთ თქვენს კალმის ნაყოფს, შეზავებულს ქალაჩუნური ღრეციობით, და ამასთანავე—თქვენდა სამწრხაროთ—პასუხს არ ვაძლევთ იმის იმედით, რომ ამ გვარი წერილი პირველი და უანასკნელი იქმნება ჩვენს გაზეთში.

ხალხური ლექსი.

სანთლის გუთანს ავამუნებ, შიგ შავაბამ უღელ დეკას, ფლაში კხნამ და ზღვასი კოესაგ, ქმრალად კინადირებ თევისსა,

აქლემს ბარ-საკვეთს აკვიდებ, უკან გავყოლებ მგელსა, ეინულხედ კალს გავლევ, მშრალად გადაყრიდი ბუესა, ჭინჭკვლას გოდორს აკვიდებ, კამბეებს. დაუერი ბუესა...

მოკიხედე ზღვისა პირსა სამი კაცო მოდიოდა, სამივე ისხდნენ ცხენებზედ, რომ მოკიდნენ ზღვისა პირსა, სამივე ერთთ ჩამოხტდნენ, ზღვასი ბადე გადაუგდეს, სამი თევისი გამოჭევეს,

გამოშიგნეს ის თევისი, სუნელებით შეამკეს, მოიტანეს იმ წამს ტაფა, ფიცხლავ ცენტლზედ შემოდგეს, მოხარშა რომ დაუთაგეს, სიტყეს ხელი გაძოდგეს.

ვეზირმა თქო:სოლომ ბრძენო შენ გამზარდე, შენ დამსწარ ამას დღეს;

ეშმაკ ვირში შეგაფურთხებ, გავისტუმრებ ცარიელსა; თუ ეს სიტყვა მართალია ჩემი თევისი გაცოცხლდეს, გაცოცხლდა და ზღვას ეტეგრა, ორი ისევე ტაფას რჩეს.—

რიგით მოსჭდეგს სამართალი, ახლა დედოფელსა ჰხედეს, შიშითა და სირცხვილითა დედოფალი შესუსტდეს; გულზედ უსმენ ვარდის წყალსა, აფიცებენ მამის მწყეს.

— ჩემო მძანო ხელთა გუყვართ, თავი მომკვრით გადაგდეთ, ჯაბახსა გადახმდება, სუთმეტი წელიწადია გუყვართ გუნწულ სემწიფეს,

ხელთ უწირავს ოქროს ტახტი, ღამეს ანათებად ბნელს; თუ ეს სიტყვა მართალია ჩემი თევისი გაცოცხლდეს, გაცოცხლდა და ზღვას ეტეგრა, ერთი ისევე ტაფას რჩეს.—

რიგით მოსდევს სამართალი, ახლა სოლომ ბრძენსა ჰხედეს, სოლომ ბრძენი სიტყვას მოჭევა ერთ ჩვენით სანატრელსა; — ერთი სპილენძის კოკა მჭეეს, მიხარია მემამულეს, დავიბარებ გუნწულისა...

თავის საყმო თან ჩაჭევეს, საყვარელი განს დაჩხეს; თუ ეს სიტყვა მართალია ჩემი თევისი გაცოცხლდეს, გაცოცხლდა და ზღვას ეტეგრა, ცარიელი ტაფა რჩეს.

დახატია გუნწულელისა, ახუნდით თორმეტ ჭიკვრსა, გუნწულელო სიტყვას გეტევი ერთ შენით სანატრელს, ერთი სპილენძის კოკა მჭონდა, მიხარია მემამულეს, თუ იმას საყმით ამისეუბ, საყვარელი შენ დაგჩხეს.—

მიდგა მოდგა გუნწულელი, (მარშუეს აღარ იგითსავს)... — ჩემო ემანო სულ აქ მოდიოთ, კოკლი და ბრმა არ დაჩხეს;

შვიდი დღე-ღამე იდინა, აკენად ემწვილ არ დაჩხა, ეშმაკს ბარჩა ეინ მისცა, კოკას ეელში დააგლდა.

— გუნწულელო შიგ ჩაბძინდი, საყვარელი თან ჩაგვეეს; ჩაიტევეს გუნწულელი, ეელს ზარფულში დააჩქეეს, მოიტანეს ბურბუშები, ოთხსავ გუთსივე დაჭედეს...

აიღეს და ზღვას მისცეს... ათას სუთას წელიწადსა ავი მანე არ გაჩნდეს, აკენის ემწვილს დაემინოს, გულში ფიჭვი ან ჩაჭევეს;

მალაღმ ღმერთმა დასწეველოს მეთეგე და მებადეც ზღვასი ბადე გადაგდეს, კოკას ეელში გამოხდეს, განჭიეს და გამოწიეს, ნახირსა გამოგდეს; ერთმანეთს ეუბნებიან...

— მალაღმ ღმერთა დასწეველოს, ვინც რომ უფხრას ჩვენს, რაც ამში ქონებას შეიღეს ეყოფა, შეიღის შეიღეს...

ამოცვიდნენ ის უშმაკნი: ზოგი ტყესა, ზოგი ღრესა, ზოგი წისკვილს შეკვიდნენ. ვინც წისკვილში ქურდაობა ჰქნას, მისასული მათ დაჩჩეს.

(შერეხალი ლ. დოლოჯობისაგან.)

ბედ-კრული.

(თარგმანი.)

ამას წინეთ ვ-ს მომიხდა წასვლა, მხე ჩასვლაზე იყო. როდესაც კ—ის სტანციამი მივედი.

— აბა, ბარგი სხვა ტროიკაზე გადაწყვედა ცხენები შეები, უთხარი ერთს იამშიჩის.

— ჯერ ბატონო, მატრიცელს ჰკითხეთ—ჰყავს კი ცხენები? ბიჭო, ნიკოლაე, ემანდ მატრიცელი იქ ნება სადმე და დაუმახა!.

გამოვიდა „მატრიცელი“ და ჩვეულებრივს სიტყვებით მომართა: „ცხენები არ გახლავსთო“ თუმცა მინდოდა შემდეგ სტანციამის მაინც მიმეღწია, მაგრამ რაკი ზელა მხედველმა გამომიცხადა, დამის თორმეტ სათამდინ ტროიკას ვერ შეგებამო—მეც გადასწყვიტე იმ დამეს იქ დარჩომა. სტაროტასა ვსთხოვე საპოვარი დედგა და მე მის მოლოდინში ბალკონზე გამოვიტანე სკამი და დავეჯექი.

სტანცია კ. სოფლის ბოლოს იყო აშენებული. სოფელსა და სტანციას შუა ვერს ნახევარი იქნებოდა. მაღლობზედ მდგომი სოფელი მედიდურად გადმოსტკერო და პაწია სტანციის შენობას სტანციის გარშემო ყანები ბიბინებდენ. ზოგი უყვე გაეჭრათ, ზოგს მკიდნენ. სწორეთ სასამაფნო იყო იმ თავ-გამოდებული მხნე მუშაობის ცქერა, კიყინასა და „ჰოპუნას“ სამხლვარ არა ჰქონდა. აგერ, მეთაურმა თავის სამწყსოს რალაცა გასძახა.—ყველანი მოგროვდნენ, აიშაბაშეს. თხუთმეტ წამსაც აღარ გაუვლია, რომ სტანციის გვერდზედ „ცანგალასა და „ორპირულის“, სიმღერით ამოიარეს ოცოდენ მუშამ მეთაურის წინამძღოლობით. ეს მეთაური, თავ-თავისგან შეკრულის ჯვარით ხელში, სწორეთ შუა საუკუნოების გმირსა ჰგვანდა. მე მათ თვალი გავადევნე, ძალა უნებურად ჩემი აზრი მათ შეიპყრეს: დიდს ხანსა ვფიქრობდი ამ ხალხის მძიმე ხედვრზე, ვაი-ვაგლანზე და უგემურს, მაგრამ პატიოსანი შრომით მოპოვებულს ლუკმაზედ.

ამ ფიქრებით გართულს, შორიდან რალაც ჩხარა-ჩხურის ხმა შემომესმა მე ფეხზედ წამოვარდი, დავიწყე აქეთ-იქით ცქერა და ბოლოს დაერწმუნდი,

რომ ჩემი სმენა არ მაცდენდა: თორმეტიოდ ტუსალი, ჯაჭვებით ხელი-ხელს გადამხული მძიმეთ მოაჩხარუნებდნენ ნახევარ ფუთიანს ბორკილებს. მოახლოვდნენ. აქ შეჭვდებოლით შეუნანებელ კაცის მკვლელსაც, გარყენილის საზოგადოების შედეგს, რომლის სახე რალაც გაუგებარის სიმხნევით გამოჰფეთქდა და უხასიათობის მსხვერპლთაც. მართალია დანაშაუვით, მაგრამ მით უფრო საცოდავით, რომ ეს უკანასკნელნი ჰხედდნენ დანაშაულად ჰგრობდნენ და ღროებით მაინც დაეხსნათ თავიანთი მედგარი სხეულისიკედლის, შერცხენისა და უპატიოსნებისაგან. წყალ წალღებული ხაესს ეკიდებოდაო. დაღლილ-დაქანცული, მათ დასტამბოს ფერი-სახე სრულიად მოჰშვებოდათ. გარდა სამი-ოთხისა სხვანი ჩუმათ იყენენ და მხოლოდ გულსაკლავადა გმინავდნენ. ვინ იცის საცოდავები რაზედა ჰფიქრობდნენ?...

მათში ერთი ახალ-გაზდა მალალ-მალალი ქალიც. მის გამხდარ ნაღვლიანს სახეს, სულთ და სხეულით წამულს, მაინც კიდევ არ დაეკარგა ის ღვთაებრივი ძალა, რომელსაც სილამაზეს და მიმზიდველობას ეძახიან. მისი შავი მრეცხველი თვალები ერთობ ტანჯულად შემომტკეროდნენ. მის ჩამომხმარს, მაგრამ ეშხიანს სახეზე ამოიკითხავდით განუხაზღვრელს ბოლოს, რომელიც მას, როგორც ეტყობოდა ღრუნოდა. პირველის შეხედვით ამ პატიმარის ქალის ვერავინაც ვერ წარმოიდგენდა, რომ ამ მშვიდს ქმნილებას შეეძლო მძიმე დანაშაულის მოხდენა. მე მეტისმემად მინდოდა გამეგო ამ ქალის ვინაობა დანაშაული და ამისათვის გავყევი მათ უკან. ტუსალები იქვე, სტანციის ახლო, ერთ სართულიან ეტაპის შენობაში დააბინავეს: კაცები ცალკე შერევეს, ქალს კი მეორე ოთახზე მიუთითეს პატიმართ მცველის უფროსმა ჩემს თხოვნაზე, ნება მოეცა ამ ქალთან საუბრისა, მოწყალებით გადმოჰხედა: მე შემეძლო იმასთან ლაპარაკი.

ცოტა რო დაისვენა მე გამოველაპარაკე ამ ქალს და ბოლოსა ვსთხოვე თავისი თავ-გარდასავალი ეამბნო. ტუსაღმა ნაღვლიანად შემომხედა, თვალებში ცრემლი მოუგებდა, გულმა აჩქარებით დაუწყო ძგერა. უნდოდა რალაც ეთქვა და მღელღარებისაგან ვერ ახერხებდა. ბოლოს როგორც იყო, შეიკავა მწუხარება და მითხრა:

— გიამბოთ, არ გიამბოთ-რა გამოვა?— მხოლოდ დაკოდილს გულს უფრო დაეკოდ, მაგრამ ქრილოზაზედ—მერე!.. მე დავიბადე ქ. მ-ში ერთი შეძღვე-

ბული ვაჭრის სახლში; უმეტესი ნაწილი ჩემის ნათესაობისა აგრეთვე შეძლებული იყო. პაპას, ბებოს, დედ-მამას, ბიძებს — ყველას გაგიჟებით ვუყვარდი: სულ იმის ფიქრში იყენენ რითი და როგორ ესიამოვნებინათ ჩემთვის. ბებია ჩემი ხო — მთელი დღე თავს მევლებოდა. ყველანი ჩემი ტან-საცმელის არ. ჩვენაში იყენენ, ტიკინივით მრთავდნენ, მათამაშებდნენ. ერთს სიტყვით ჩემს სიტყვას დედამიწაზედ არ დაუშვებდნენ და ყოველივე ჩემს სურვილს მაშინათვე ასრულებდნენ. სამაგიეროდ კობხტათ ჩაცმისა და კეკლუტობის მეტი მე არა მეთხოვებოდა-რას. კითხვითაც ბებრს არასა ვკითხულობდი, თუ ხელს მოეკიდებდი ისიც რომანს. შრომით ხომ-რა საჭირო იყო ჩემთვის შრომა, როდესაც პირად ჩემს ჩასაცმელ და სასურად მოახლე მყვანდა მოჩენილი.

პაპა ჩემი, მამა ჩემის მამა, თავისთვის ძლიერ კარგათ იყო. სამი დეუქანი, საკუთარი სახლი, ცხვარი ძროხა — მეტი რაღა უნდოდა, მამის ჩემის გარდა პაპას ხუთი შეილიც სხვა ჰყვანდა, მაგრამ მაინც ყველანი ერთად იყენენ, ერთ ოჯახადა სცხოვრობდნენ, ბიძებში მე ყველაზედ უმცროსი ბიძა მიყვარდა, სახელად მიშა. მიშა მარტალია სხვებსავეთ არ მანებირებდა და თხოვნასაც იშვიათად მისრულებდა, მაგრამ მე მაინც ვგრძობი. თუ არ მეტად — სხვაზე ნაკლებ მის რომ არ ვუყვარდი, ოჰ, ღმერთო! მე რო იმისათვის დამეჯერებინა, იმისი დარიგება მტკიცედ დამემაჩნა გულში ეხლა ხომ არც აქლა ვიქნებოდი, აქ ამ განდევნილის და შეჩვენებულს ხალხში!.. საცოდავი გაჩუმდა, ნაღვლიანად ჩაჰკიდა თავი და ფიქრებს მიეცა...

— როგორც გამჩნევთ; თქვენ მეტად გამძიმებთ წარსულის მოგონება, ვუთხარი მე.

— გამძიმებთ?!.. ღიას, მიძიმს, ისე მიძიმს წარმოსადგენათაც კი შეუძლებელია მისგან გამოწვეული ტანჯვის მშავისი სხვა სასჯელი. მაგრამ რაც იყო იყო, წარსულის გარდაკეთება და დაბრუნება შეუძლებელია! ესა სთქვა და ისეთი ნაღვლიანად ამოიოხრა, გვეგონებოდათ გული თან ამოჰყვიაო. რამდენიმე წამს დადუმდა, ბოლოს აიღო თავი მაღლა და განაგრძო თავის ნაღვლით სავსე მოთხრობა.

(გაგრძელდება.)

ქანასი.

უ ე ლ ე ტ ი ა

თეატრის კვირა

* * * ერთ სოფელს აღდგომა ჰქვია თელავის უეზლში. ერთმა კაცმა სთხოვა მეორეს ცხენი აღდგომამდი მათხოვეო. მიირთვიო, უთხრა მეორემ: აღდგომამდი ცხენს როგორ დაგიპერო!

ეს იყო იანვარში. წაიყვანა ამ კაცმა ცხენი და დიდმარხვის მესუთე კვირაში დაუბრუნა პატრონს მაღლობის თქმით. რა მიყავ, კაცო, ესა! განა გაჩუქე რომ ამდენი ხანი ხედიდიო! უსაყვედურა გაჯაერებით ცხენის პატრონმა. რათა, ძმაო! შენ აღდგომამდი მათხოვე ცხენი და ჯერ სად არის აღდგომა, კიდევ რამდენიმე დღე აკლიაო, მე მეგონა, ადრე მიუყვან, კვლავაც მათხოვებს მეთქი და შენ მიჯაერდებიო?

* * * .. იმიდიოდა ერთხელ დილა აღრიანად საღვთის სასესხებლად. წინ ბანქოს ნათამაშები ი... ა შამოხვდა — დაეტაკა გულზედ და თვალებში ჩააშტერდა.

შემკრთალმა ა..იმ შესძახა:

— ხომ არ გაგიჟებულხარ კაცო! რას მამშტერებინარო?

— ოჰ! შე დალოცვილო პიკის ტუზიმეგონეო. — უთხრა ი..ამ.

* * * ერთხელ ზამთარში იმერელს ესტუმრა შორეული მეგობარი ე. იმერელი შეძლების გვარად გაუმსახინძიდა შორეულს სტუმარს. რა თქმა უნდა, სადილათ სწავათა — შორის ჩამოარიგეს ღომი. — შორეულმა როგორც უჩვევმა, უცბათ წაატანა ხელი ცხელს ღომს დი ერთი ზორბა ლუკმა მოსტება. ღომმა ხელი დასწვა; სიჩქარით პირში ჩაიგდო, პირს უარესი დამართა მოზდილი ღომის ლუკმამ; გადაყლაპა თუ არა — ხახა მთლად ჩაუთუთქა, თითქმის მუტეცლსაც მოედო. ამ დროს სტუმარმა ნაბადი გადირო და შორს გადააგდო (სიცივისა გამო ნაბადში იჯდა).

— რას შერებით? ჰკითხა მასპინძელმა, ხომ შეგცივდებათ?

— რა ვქნა, ძმაო? მე კი დამწვა ამ ღომმა და მეშინია ოც-და-ხუთ მანეთიანი ნაბადიც არ დამიწვასო!.. წაილულლულა პირ-გამოთუთქულმა სტუმარმა.

სალსურნი თქმულებანი.

ერთხელ წყალ-დიდობას მოხისელები ჩამოვიდ-
ნენ მტკვარზედ სათევზაოდ, დაინახეს ალელვებულს
წყალში მომავალი ტივი და გაქანებული მაშინა
წყლის მეორე ნაპირას. მაშინა სტანციას უახლოე-
დება და დაშტვენას აპირებდა. ფაცხა-ფუცხით დაოდაგ-
დეს ბადე და შევყვირეს მეტივეს: «კაცო, დააყე ტი-
ვი, პარანოტმა არ დაგიბრიყვოსო!»!

ერთხელ მოხისელებმა სადღაც ღუქანში დამყა-
ვებული ქარხალი სკამეს და ძალიან მოეწონათ.
რომ ჩაიცმატურეს პირი მელდუქნეს დაეკითხნენ: «ძმო-
ბილო, რაში ამყავებო ამ ქარხალსოა». მელდუქნე მიხ-
ვდა იმათ ხეპრეობას და სიცილით უთხრა: «კაცო,
და ეგ როგორ არ იცი? დამდგარი ტბა და მაგის
ჯანიო! მაგაზედ ადვილი რადააო», იკისრეს მო-
ხისელებმა და ფრფენეს ტბა ამოამსეს ქარხლითა-
ერთი კვირის შემდეგ მოვიდნენ თავის ნაწილის სა-
ნახაეთ და ერთი უფრო გამოცდილი კაცი შეგზავ-
ნეს ტბაში, რომ ენახა დამყავდა ქარხალი, თუ არა.
საბრალო იხრჩობოდა და ხელებს აფანცხალებდა.
მოხისელებს ეგონათ გვიძახისო და გაღაემუნენ ტბა-
ში ყველანი.

მოხისელები ბატონმა სამკლად გაგზავნა. მზე
რომ გადინარა ბიჭების ხელით ბატონმა დამპალი
შავი ყურძენი გაუგზავნა. ყურძენს ბოსტანა ჭია
დაჰხვეოდი, და ფუთ-ფუთი გაჰქონდა. წამოყარეს
მოხისელებმა ყურძენი და ერთ-მანეთს ეუბნებოდნენ
«ფენიანი, ბიჭო, თორემ უფენო სად წავგივია!».

«თეატრის» ფოსტა.

ქუთაისში ბ-ნს მასწავლებელს. თქვენი წერილი მივი-
ღეთ და დიდათ გმადლობთ თანაგრძნობისათვის. გარწმუნებთ,
რომ ასეთი ცვლილებით არავითარი განსხვავება არ
დაეჭეობა გაზოს. მაგაში თქვენ თვითონ მალე დარწმუნდებით.
ბ-ნს ვთქვით თქვენ წერილი ნაწილ-ნაწილად დაი-
ბეჭდება.

ბ-ნს კ. თეკლათელს. თქვენი წერილი თავის დროზე
დაბეჭდილი იქნება.

ბ-ნს ქაიხოსრო კელოვანს. თქვენი ლექსი დაიბეჭდე-
ბა, თუ მიზეზი არ მოგვეცა....

ა. მურგუეთში — ბ-ს — ყ-ს. თქვენი წერილები მივი-
ღეთ, დიდათ გმადლობთ. თავის დროზე დაიბეჭდებიან.

ძ. სენაკში ბ-ნს ლ. ფრიდონელს. გმადლობთ წერი-
ლისათვის, ხოლო შემდეგისათვის გთხოვთ, რომ ცოტა სო-
მა შეუძვიროთ ფელტონებს, რადგან ადვილი მეტად ძვი-
რობს ჩვენს გაზეთში: თქვენი პირველი ფელტონი დაიბეჭდება
შესწორებით.

ქვემოკლასში ბ-ნს ნიკო ლ—ის. თქვენი წერილი
მივიღეთ. თავის დროზე დაბეჭდილი იქნება. მეგობრული რჩევა:
ნუ ჩქარობთ, ამით სულელების მეტს ვერავის გააყვირებთ.

ს. თ. ბასკში (გურიაში) ნ—ის ქ—მეს რედაქცია ამ
შემთხვევაში პირ-მართალი გახლავსთ, მაგრამ ჩვენ. მაინც შე-
ვასრულებთ თქვენს თხოვნას.

რედაქტორ-გამომცემელი ვ. აბაშიძე.

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა ნ ი

იბეჭდება და სექტემბრის ჰიბრეოს რიცხვებში გამოვა, —

„ქართული წერის დედანი“

კ. გაბაჩავაძისა.

(გამოცემა .ი. მურადოვისა)

წერის დედანს შეადგენს: 1 მსხვილი გადაუბმელი ხელი
ბადეში თავის ელემენტებით; 2 დაშტატარებული სწავ-
ლო მერგვადი ხელი უბადეოდ ოთხის საზში; 3, გადამ-
მული სწორედ (აღმაცურად) ნაწერი სუსხური ხელი სამს
საზში და 4 გადასრილი (наклонный) გაკრული სუ-
სხური ხელი ბადეში — ვერ გადაუბმელად და შემდეგ სამს
საზში გადაბმით. — დედანს აქვს სულ 24 გვერდი. დედან-
ის ფასი — 30 კაპ. კინც ოცდაათსახე მეტს იყიდის კ-
რემს. დაეთობა 24 კაპ. (3—3)